

د سولتات و د وولتات و چین: دوو باری سولر کی خا بساتی نارکیه کا نه. زاهیر باهیر

نمائی نارکستی کوردزمان زار جار لگه مارکسیستکاندا
برکوتنمان دبت. نوان نارکستکان تمار دکان کک شای
سارکی نم سیستم ب پرسى سارکی دوتو دبتستو و
باخیان ب پرسى ئابووری و مللانی چینای تی نیی.

نم تمار تمار نم ئو ووبرووی دبینو نو نیی. نارکستکان
هر ل ککو ل لاین زارک ل مارکسیستکانو نم تمار تیان
دراوت پ. ب گومان نمش تاک تمار تارک نبوو بکو تمار تی
باونبوون ب کخستن و گررشوینی و گرتنباری توندووی تی و
زار تمار تی دیک ک هیچ کام ل نم تمار تان دروست نین و تا نشتاش
ب بگ ماون تارو.

ب نواوی بجم ناو باسککو پویستمان بووی ک بندماکانی
نارکیزم و مارکیزم لمار بارو بپشکین، نوا کاتش ل ووامی
پرسیارکاند یاخود نارگویمنتکاندا ب قووبوونو ل و ماسللی
دکرت تارواوی بندمای هردوو بیرکک بکووت و، ئیدی خوینر
خی دتوانت حوکم بدات و نگ پرسیارگه لکی زاریشی لا دروست
ببت.

مارکسیستکان باونیان ب بوونی دوت هب ب پاساوی بوونی
چینکان، نم پاساوش بواوی نوانیان پددات ک ناتوانرت پش
هوشاندنواوی ک مگه ی چینای تی دوت هببووشنرتو. بام
بندماکانی نارکیزم پداگری ب تها ل سار پرسى دزای تی
دسولتات و دوت و ناوندگرایی و کخستنی هیرراشی ناکات،
بکو پرسى ئابووری و مللانی چینای تی و ئازادی و یکسانی و
دادپرووری ک ماییش ل خی دگرت.

بای من دبت قسکردن ل سار نم باب ت زار ب وردی و ب
بگ و بت تاکو غدرک و بک مگرتنک ل نارکیزم و بندماکانی
و بزوتنواوی نارکستی، نکرت.

ناشکرای مارکسیستکان ب گشتی پداگری ل سار دسولتاتی سیاسی ل
لاین کرکارانو دکان و بوونی دوتو تی کرکاری یاخود
“دیکتاتری تی پرلیتاریا” ب شوویکی کاتی ب نوان زروور.
لای نوان بوونی و دوتو ت گایک یا ئامرازک ب تپکردنی

قېناخى سەشپاليزم بىر ۋە كۆمەنچىم . واتى دا مەنى سەرمەيەدارى و
لا بىلا كۆرۈنۈۋاتى جىاۋازى چىنايەت، بى تەپەككۈپنى ئىم قېناخى ۋەودەدات
كۆ وردى وردى دىۋەت لى بىرچاۋ وندەت و كۆمەككۈ پەدەنەت قېناخى
كۆمەنچىم .

پەداگىرنى ئىنار كۆستەكان لى دىزايەت دىۋەت و دىسەتەتدا ئاستىيەكى
نكۈۋى لىنەكراۋ . ئىمەش ھەكارى بوۋنى بىانوۋ لى مار كىستەكان
تاكو ئى و تەمەتە بىخەنە پا ئىنار كۆستەكان، گۈايە ئىنار كۆستەكان
ئايديالستىن نەك ۋاقىيەى . ئىۋان ھەموو تەككەشەنى ئىنار كۆستەكان لى
چوراچەۋى دىزە دىسەتەت و دىزە دىۋەتەتدا دىبىنە، نەك مەملەنەى
چىنايەت و تەۋاۋى پەرنسپەكەنى دىكەى ئىنار كىزم كۆ بىزوتەۋى
ئىنار كۆستى بى دىرەزايە مەژۋى، خەبەتە بى كۆدۈۋ .

خەكە گىرنگى تەۋاننى مار كىستەكان بى كەشەى چىنايەت و كەتەك
باس لىم مەملەنەپەش دىكەن قەسەى ئىۋان لىسەر بى تەنەا مەملەنەى
نەۋانى كىرەكاران و سەرمەيەدارانە، ياخۇد كار و سەرمەيە و ئىمەش
زەرچار لى بازەنەى كىرەكارانى پەشەسازىدا بىندىكراۋ . ھەۋكەتەش
بەنەخەى ھەموو ۋەوداۋەكەنى مەژۋوش بى ئىۋ مەملەنەى دىگەنەۋ .
تەنەت مەژۋى مەملەنەى بىشەرىيەت بى پەلەى يەكەم بى مەژۋى كەشەى
نەۋانى چىنەكان دىگەنەۋ ، پەرسى ھىرەراشە/ پەلەى بەندى كۆ بەردى
بەنەخەى دىرۋستىۋونى چىنەكانە فەرامەش دىكەن ۋەكۆ ئىۋەى مەژۋى
مەملەنە لى مەژۋى چىنەكانەۋ دىستە پەكەدەت . لى ئىۋان
بىلا بىلا كۆرۈنۈۋاتى پەرسە چىنايەتەكە، پەرسى ھىرەراشە/ پەلەى بەندى
مىكەنىكەنە، ئىتەمەتەكى نامەنەت و خەل دىبەت .

ئىۋ تەۋاننى ئىۋان، نكۈۋى كۆرۈنە لىۋ رەستىيە كۆ مەژۋى مەملەنەى
نەۋ كۆمەككۈكان ھەمو ۋەخت لى نەۋانى چەۋساۋان و چەۋسەنەراندا
نەۋەۋ ، بىكۆ مەژۋى بىيەكادان و شەۋەك گۆرەكان زىاتەر لى نەۋانى
خۇدە چەۋسەنەران و دىسەتەتداران ۋەۋەتەكاندا بوۋ . ھەموو
چەنەكەنەش جەنگى دىسەتەت بوۋن نەك جەنگى چىنايەتە، كەشەكەنى نەۋ
كۆمەككۈ ، كەشە چىنايەتەكان ۋەكۆ تاكتىكەك بى سەتەتەيەتە
بەدەستەنەنى جەرى جىاۋازى دىسەتەت بەكارەنەراۋ ۋەكۆ دىسەتەتە
ئەۋۋەرى، سەسە، كۆمەكەيەتەى . تە . بى واتەيەكى دىكە مەژۋى
مەملەنەيكەن ھەر بى تەنەا لى نەۋانى كار و سەرمەيەدا نەۋەۋ ،
بىكۆ لى نەۋانى خۇدە زەمان و دىسەتەتداران و تەرى و ھەز و
دەۋەتەندا بوۋ . ئىم جەنگەنەش بى ھەزاران سەپەش سەرەۋەدانە
چىنە كىرەكارى پەشەسازى ياخۇد كىرەكارانى ھەندەك بەشە تر بوۋنىان
ھەۋەۋ .

ۋەكۆ پەشتەر و تەم، مار كىستەكان لى تەمەتەكانىندا كۆ دىدەنە پا

ئۇ ناركستىكان نى كاتى خى بىلگىيەكىان ھېوۋ و نى ئىستاش. زىرىي ئاراستى يا نىرىت ئىناكستىكان نىك ھىر بى قوۋى قىسكىان لىسەر خىبات و مىللانىي چىنايىتى كىدوۋ، بىلگىكو زىر چالاكانىش بىشدارىيان كىدوۋ وىكو ئىناركى-سىندىكالىزم، ئىناركىزمى كىمىلگىرايى، ئىناركىست كىمىست. لىمىش زىاتىر خۇدى بىرمىندانى ئىناركىستى وىك باكىنىن، كىپتىكن، مالاتىستا، گىدماى و بىركىمان بىو پىيى تىوانا و ھىزى خىيانىۋى پىشتىوانى بىزوتنىۋى كىركىرانىيان كىدوۋ.

ئىناركىستىكان لى وىللىمى ماركىستىكاندا سىبارىت بى دىسەتات و دىۋىت و دىۋىتى كاتى وتىيانى و دىپىن ئىۋى لى ئىۋان ناۋى دىۋىتى شىلگىيە لىنراۋ لىناۋناچىت، بىلگىكو چىنكى نىۋى ھوكمىانان دروست دىكاتىۋى. دروستى ئىم قىسقىش بى ىملى و فىلى لى دىۋىتى بىلشقى و ھىموۋ دىۋىت كىمىست و بىناۋ سىشالىستىكاندا سىلمىنرا، ھىر ئاۋاش سىبارىت بى خولقاندنى چىنكى يا نىلگىكى نىۋى دىۋىتداران و لى پىرسى ناۋىندىگىرايى و نىشكىانى بىزوتنىۋى كىركىرانىشۋى ئىۋى سىلمىنرا. مىژوۋ سىلماندى كى دىۋىت سىشالىستىكى ناۋىندىگىرايىكان بىۋىت دىسەلانى بىركىراسى تاكىۋ لىبى دروستكىرى كىمىلگىيەك كىركىكاران تىيدا ئازاد بى.

ئىناركىستىكان پىيان ۋاى خۇدى پىللىبىندى خى مىترسىدار و دىسەتاتى دىۋىتى ناۋىندى زىلېوۋ بىرھىم دىھىلنىتۋى. زىگارى دىبىت لى لگىيە كىخراۋ جىماۋىرىيە ئاسىيىكان و فىدراسىيەن و سىندىكا شىلگىيە و كىموۋنى دىموكراسىيە ئاستىۋخىكانىۋى ۋوبدات نىك لى لگىيە "دىۋىتىكى شىلگىيە كاتىپىۋى." لىرەدا دىۋى خىگىنگى :

يىك: ئىناركىستىكان دىزانن كى ھىچ جىرە گىمانىك نىيە بى بوۋى ئازادى تاك و كىمىنەتتىكان و كىمىلگىكان و يىكسانى ئابوۋرى و دادوۋرى كىمىلەيتى لى ھىچ قىناخ و لى نىۋ ھىچ جىرە كىمىلەيكدا ئىۋىندى دىسەتات ھىبەت ئىترشۋى دىسەتات و ناۋىركىكى ھىرچى بىت. مىژوۋ بى سىدان بىلگىيە لىم بارىۋى نىشان داۋى. كىۋاتى بوۋى دىسەتات ئىۋى پايتى كى تىۋاۋى نىۋى ئازادىيە و مىخرومى ناىكسانى ئابوۋرى و نادادپىروۋرى كىمىلەيتى و زىۋىم و زىر لىسەرى ئاۋىستاۋى. لى بارىكى ئاۋادا ھىتا پايتى سىركىيەكى نىۋىۋخىت ئىۋانى دىكى ھىرەس ناھىن .

دوۋ: ئىۋى گىلەنكارىيانى كى دىكرەت و دىبەت بىركىن وىكو گىرانكارى

کەمەڵایەتی، جەماوەری، دابەت ڤۆگۆویشیی بێت لێم باردا دابەت
لێ بنەو و لێ نەو نەدی هەموو توێژاڤ کەمەڵایەتیەکان دێستی بـ
ببەت نێک لێ سەر وە. ئێم بابەتەش لای ئێنارکستەکان وونە و
دزانن چەن مامەڵەیی دێکن. هەرچی مارکسیستەکان دێیان وەت ئێو
پرسانەیی کە لێ سەر وە ناوم هەنان لێ ڤۆگۆی دێو وەت وێک
دیکتاتەرەتی یاخود دێو وەت تی کرێکاری و ڤۆلیتاریە و چارەسەر
بکەن. بێ حسابی ئێوان کرێکاران لێ دابینکردنی دێو وەت تدا دابەت
خاوەنی ئیدارە، خاوەنی هەز و یاسا ئێو کاتە سەرپای کەشەکان
حەلکردنیان زەر ئاسانە.

مەژوو نیشانی داو لێو وەت دێسەلات دروست بوو کە دواتریش لێ
دێسەلاتی دێو وەت تدا خەیی تەکمە کردوو تا ئێستاش هێچ کاتە
دێسەلاتەک، حکومەتەک نەبوو لێ بری حەلکردنی کەشەکان زەقتر و
تەختری نەکردبەت وە، لێ سای ئێو دێو وەت تدا هەمیشە خەڵەکانە
هەبوون ئێگەر کەمایەتیش بووبن لێو مافانە بێ بەش و سەرکوت کراو
بوون، زوڵمیان لێکراو.

کەواتە بێرنامە و پلانی مارکسیستەکان و بنەماکانی مارکسیزم نێک
هەر ناتوانەت پرستی ناکەکی چینایەتی لابەلا بکات وە بۆکو ئێو
دێسەلاتەشی کە دێگرتە دێست بێر و توندوتیژی و دیکتاتەریت
دەبات، ئێمە چ جای ئێو و بێر و پوکەنە و بێرەت و بگاتە دوا
مەنزە کە کەمەنیزمە.

دوو پرسیار لێر دا لێبارەیی شەوازی ئا بووری و شەوازی دێسەلات دێن
ڤۆش و کە کامیان چەقی کەشەیی چینایەتین؟ ئایا دێسەلاتەگرتنە دێست
بێ پلەیی یەکمە دێت و لێو وە کەشە ئا بووریە کە و مەملانەیی چینایەتی
لابەلا دێبەت وە یاخود لێ ڤۆگۆی نەهەمانی دێسەلات و دێو وەت لێ شانی
مەملانەیی چینایەتی وە؟

بۆای من ئێم دوو پرسیار تەواکەری یەکیدین، بێ کەشەیی چینایەتی
نایەکسانی ئا بووری و ونادات. هەر ئاواش پرس و نایەکسانی ئا بووریش
لێسەر پایەیی دێسەلات و ستاو، ئێو نایەکسانی کە دێسەلاتی
دروست کردوو، ئێو و شە دێسەلاتە کە نایەکسانی دروست کردوو و
دێپارزەت و بەردەوامیی پەدەلات. زەر بێ جوانی لێ وەنەییکی
هەر مەیدا دێتوانین ئێمە ببینین. لێو وەنەیی دا دێتوانین بۆین
بنچینەیی دێسەلات لێ بنی هەر مەکە و یە و ئا بوری و پرستی ئا بووری بـ
هەموو گرتەکانی وە لێ لوتکەیی هەر مەکە دایە. ئا لێم باردا
چەندەک لوتکەیی هەر مەکە بشکەنرەت، مادام بنچینە و دیوار و
پایەکانی هەر مەکە بێ ڤۆن هێچ درز و شکستەکی نەهەناو ئێو

دواتر دتوانرت همان شتی لاسر دروست بکرتتوو بام رننگ ل شووکی دیکدا بکرت، چونک پرس چینیاتی و ککش ئابووریی ک هار لووون و ئووی ک گراو جری دس——اتتک ی ب دیکتاترییت، دیمکراتییت، لیرا، نیو-لیبرا، دسقات و دوو تی کرکاری، پرولیتاریی .

وکو وتم ئم دوو پرس تواوکری یکتترین بهیج شوو یک ناتوانرت نک هار ل یکیان دایت بکو چار ساریشیان ب یک هارگیز لاب لانا بندوو. ئممش خباتی دوولای نئی بسار ئنارکستکاندا س پاندوو، وات خباتی دژ دسقات و دوو و خباتی چانیی تی ک هاردوویان ل شانی ی کدیوو ددن بام ئومش استیی ک هاتا دسقات هابت پرس ئابووریی ک وکو خای ب ککشیی دمنیتوو .

ئم دوو لای نئی خبات لای ئنارکستکان هاردوویان چقی ککشکانن. گر ککشای دوو و دسقات چار سار نکرتتوو ککشای ئابووری وکو خای دمنتوو ک ککشای ئابووریش وکو خای مایوو ئوو ککشای چیناییش وکو خای دمنیتوو، ک ککشای چیناییش وکو ککش مایوو، ب دنیا یوو لوو دا اناو ستت و ککشکان گورت دبن و ش بقی نوانی چینکان و کللنکان فراونتر دبن وکو لئستادا ب باشی دیا نینین.

دسقات و دوو ت ئو پای گور ی ک سیستم ککی ل سار اگیراو، سیستم ککش ئو دام زراو ی ک ل لگگی دوو توو دپارزرت و گکش دکات و زیاتر یشی خای ل ناو کمم گدا داد کوتت. سرما ی داری ب ب بوونی دوو ت ن هزی ه ی و ن دسقات، ئوو دوو ت ک ئو هزی ددات ک برددوام ب هزتر بت ل لگگی یاسا و پلیس و سووپا و تپی سیخوی و میدیا و دادگ و دام زراو کانی خوئندن و پروردوو و پارزگاری ل دکات. گر دوو ت و هز و یاسا کانی نبن هارگیز هیج کمپانی یک، هیج کارگ و دام زراو یکی سرما ی داری ناتوانت ل برانبر مانگرتن و دستب ساراگرتن ل لاین کرکاران و بکاره نرانییوو ب ماوی یکی زر کورتیش دوام بکات. ئوو یاسا و هز و هژموون و کنتریی دوو ت و دسقات ک لگگ نادات گانکاری وودات، سنور ب چالاک و ئازادیی کان داد ننت و دز ب یکسانی و داد پرووری کمم لای تی دوو ستتوو .

ل ک تاییدا دبت ئوو بمم گر چی ئنارکستکان و مارکسیستکان لگگ چمکی کمم لگگی ناچانیی تی، سشالیستی ی کدگرنوو بام چقی جیاوازی و ناککیی کانیا ل هنگاوی یکم ب ب دیه نانی

ئو ۋە كۆمەكچىلەر دىن بىر تەرەپتىن. لېكىن دا دىن بىنن جىاوازىيەكى گۆرۈن يان
ھەيەكەل لاي يەكەن كەشەكە بىر بىرەنە ۋامى دىن مەنەتتە ۋە گۆرۈن
دىن بىر تەرەپتىن لاي ئۆي دىكەن يان لاي يەشەن ۋە ھەل دىن بىر تەرەپتىن. لاي ماركسىستەكان
خەبەرلەر چىنايەتتە پەلەستىنە بىر دىن سىبەن رىداگرتنى دىن سەنەتتە ۋە دىن ۋە
ھەيەكەل، لاي ئۆي ماركسىستەكان نىش دىن سىبەن رىداگرتنى دىن سەنەتتە ۋە دىن ۋە
ستەمكىنە نوپۇس دىن بىر تەرەپتىن ۋە خىلانەت لاي شەنەتتە دىن كەت.

زاهير باھير

ھۆججەت يىرا نى 2026